De padvinder

bron
De padvinder. Van de Rhee's Drukkerij, Rotterdam ca. 1920-1930

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/_pad001padv01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m. de Bibliotheek Rotterdam

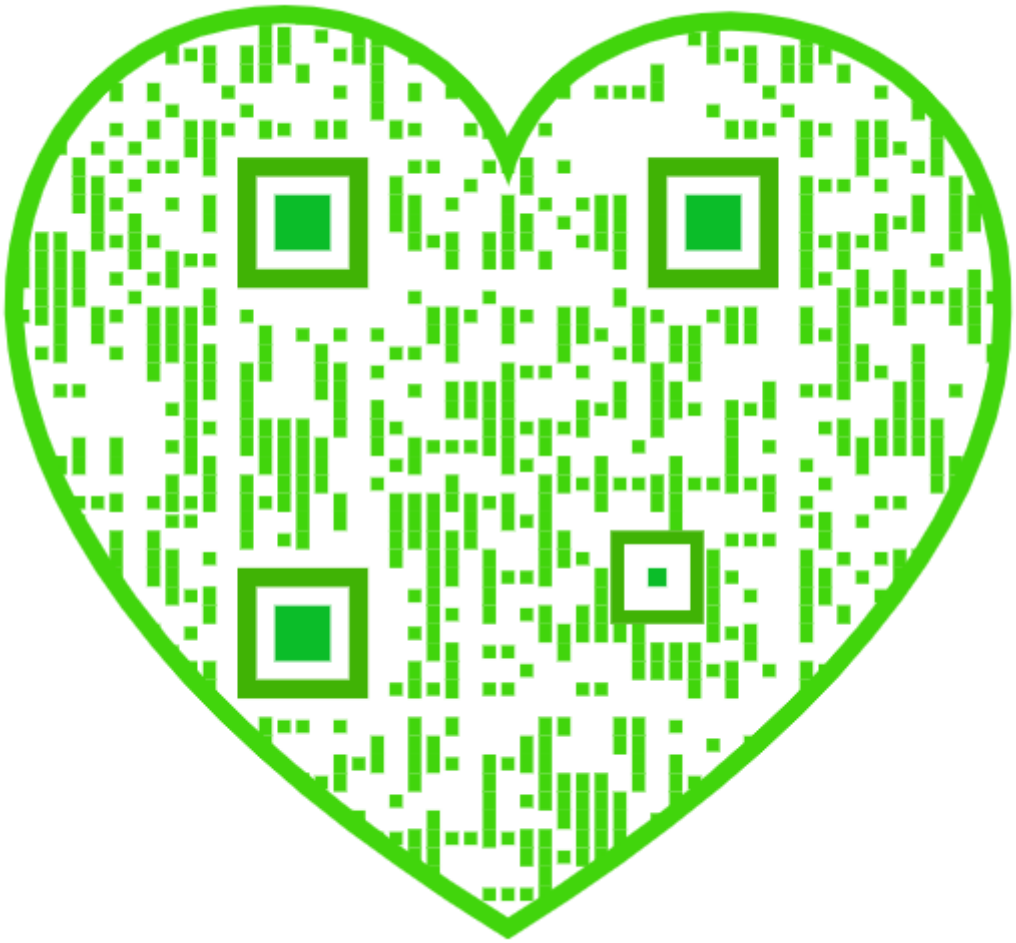

binnenkant voorplat

De padvinder.

Het is voor een jongen niet prettig als hij alleen veel oudere broers en zusters heeft. Karel van der Weide was het jongste kind van een groot gezin, maar hij had geen kleine broers. Zijn vader woonde op een afgelegen boerderij in Noord-Brabant dicht bij een groote rivier, de Maas. De boerderij heette terecht ‘De Waterhoeve’. Want dichtbij waren veel plassen en poelen. Omdat de hoeve zoo afgelegen stond, bevond Karel zich altijd tusschen oudere menschen. Dat vond hij niet aangenaam. Het is zoo heerlijk met kameraadjes of broers en zusjes van je leeftijd te kunnen spelen. Dan kan je ook eens uitmunten. Want oudere menschen zijn zoo groot en zoo wijs en zoo sterk en weten alles altijd beter. Gelukkig was grootvader er nog. Grootvader kon wel niet hard loopen. Als hij over het vlondertje moest, liep moeder altijd achter hem, omdat grootvader wel eens duizelig werd. Karel liep zoo goed als nooit over het vlondertje. Hij nam den polsstok, zette deze midden in de sloot en sprong er dan met een vaart over. Grootvader had er pleizier in en zei lachend: ‘Onze Karel lijkt wel een vliegenier, zoo suist hij door de lucht.’

Maar al was grootvader ook te oud om te springen en liep hij altijd met kleine voorzichtige pasjes, hij kende heel wat aardige spelen. Hij kon pijpjes maken van eikels. Hij kon van gewoon dun karton prachtige ploegen, vliegmachines en heele boerderijen knippen. Die mocht Karel dan kleuren en op blokjes hout opzetten. Van droge takken, die grootvader uitholde, kon hij fluiten maken. Maar de grootste kunst van grootvader was het goochelen. Dat kon hij toch zoo mooi. Hij had een ouderwetsch tabakskistje van bruin mahoniehout. Dat was geheel leeg. Je mocht er in kijken, je hand er in steken, en het zelf goed dicht maken. Dan zei grootvader een goochelspreuk op,

heel gauw met moeilijke woorden, die je niet kon onthouden en na het uitspreken van de goochelspreuk, moest je maar even je oogen dicht doen als grootvader ‘Hokus, Pokus, Pons!’ zei. Dat hoorde er bij, want anders lukte het goochelen niet goed. En dadelijk als je dan je oogen weer open deed en je deed het deksel open, dan lag in het kistje wat je te voren gewenscht had. Een paar glazen knikkers of een tol of een chocolade sigaar met asch en een randje vuur er aan. Niet echt, maar toch net echt. Op een keer, toen hij zijn oogen dicht moest houden had Karel juist bij het uitspreken van het Hokus, Pokus opeens moeten niezen. Hij deed zonder het te willen zijn oogen open en hij zag meteen, dat grootvader net gauw een chocolade sigaar in het kistje wilde stoppen. Grootvader lachte en leerde nu aan Karel hoe je kon goochelen. Toen was Karel meteen zelf een knappe goochelaar geworden. Wat lachte hij met grootvader als hij nu voor vader of moeder goochelde en zij deden bij Hokus, Pokus hun oogen dicht.

Toen het zomer werd, kwam er dicht bij de boerderij een kamp van padvinders. Dat werd een heerlijke tijd voor Karel. Want de padvinders kwamen allerlei op ‘De Waterhoeve’ halen. Drinkwater en groenten en vruchten en brandhout om er hun potje op te koken en polsstokken. De padvinders vroegen aan grootvader, waarom de boerderij ‘De Waterhoeve’ was genoemd. Grootvader vertelde, dat de Maas tegen den winter wel eens over de oevers heen stroomde. Dan liep de boerderij gevaar om ook overstroomd te worden. Maar gelukkig was dat tegenwoordig door de betere afwatering niet meer zoo dreigend. Vroeger, toen grootvader nog jong was, was de geheele boerderij eens onder water geloopen en al de koeien waren verdronken. Sedert waren de dijken opgehoogd, maar toch als het weer eens hoog water was, bleef er 's nachts altijd iemand waken.

De leider van de padvinders nam Karel mee naar het kamp en hij mocht elken dag met de padvinders mee doen. Hij kreeg een padvindershoed en een schopje en leek nu wel zelf een echte padvinder. Hij leerde dat een padvinder elken dag drie goede daden moest trachten te doen. Dat was wel moeilijk, want soms wist je geen goede daden te bedenken. De groote

marschen mocht Karel niet medemaken, omdat hij daartoe nog te jong was. Dan bleef hij in het kamp achter bij Arend van Sas, die korporaal-horenblazer bij de huzaren was geweest. Hij gaf nu den padvinders les in horenblazen en trommelen. Arend ging ook wel eens mee naar de boerderij. Dan moest hij grootvader bewijzen, dat hij een dapper soldaat was en voor een heel regiment flaaien niet uit den weg ging. Een regiment was een heele stapel en flaaien, dat waren die heerlijke Brabantsche spekpannekoeken, die moeder kon bakken. Arend kon nog heel veel meer dan pannekoeken ‘op de vlucht jagen’. Hij kon prachtig op zijn horen blazen. Dat klonk toch zoo mooi als hij de signalen en de wijzen van de huzaren op zijn horen blies. Je kon het tot heel ver in den omtrek hooren. Karel mocht ook eens op een padvindershoren blazen. Dat viel niet mee. Maar Arend zei, dat hij het toch voor den eersten keer al beter deed, dan menig padvinder die al een week les had gehad. ‘Je hebt aanleg voor muziek’, zei Arend. ‘Ik heb er pleizier in je les te geven.’ Toen de padvinders het kamp opbraken, kon Karel dan ook alle signalen blazen. De leider van de padvinders gaf hem bij het afscheid een horen van rood koper ten geschenke als bewijs van dankbaarheid voor de vele vriendschap, die de padvinders van de bewoners van ‘De Waterhoeve’ hadden genoten. Karel ging nu dikwijls met zijn horen naar den dijk en blies de signalen en de wijsjes, want dat klonk prachtig over het water heen. En wat verder bij een elzenboschje ontdekte hij een echo. Als je daar blies, hoorde je het signaal van verre terugklinken, juist alsof er twee horenblazers elkaar antwoord gaven.

Tegen het eind van den winter werd de rivier weer, zooals grootvader zei, ‘ondeugend.’ Daar lachte Karel om. Hoe kan nu een rivier net als een jongen ondeugend zijn. ‘Zal ik de rivier een beetje met een polsstok op zijn baaitje geven, grootva?’ vroeg Karel.

‘Als dat maar hielp bij dien rakker. Want ik zie het dit keer zwaar in. Er is meer gevaar dan in jaren het geval is geweest.’

Dienzelfden nacht bleven vader en de twee oudste broers waken. 's Morgens stond het water wel tot aan den rand van

den dijk, maar het was er niet overheen gekomen. ‘Ik blijf het toch donker inzien. Vooral voor de boerderijen aan den zuidkant, die nog veel lager liggen dan de onze. Ik zou ze maar waarschuwen’, zei grootvader. ‘Dat heb ik al gedaan’, zei vader. ‘Maar die menschen zijn hier nog niet lang en willen het gevaar niet inzien.’

's Nachts bleven nu een broer en een zuster waken. Tegen half twee 's nachts werd Karel wakker. Allen waren al op. Ook grootvader. ‘Waarom bent u allen op?’ vroeg Karel. ‘Sta ook maar op en kleed je warm aan. De Maas is zoo gewassen, dat het ergste gevreesd moet worden. Het water stroomt al over den dijk.’ Nu, Karel stond dadelijk op, kleedde zich aan en ging naar beneden. Net kwam vader terug.

‘Hoe staat het nu met de rivier?’ vroeg moeder.

‘Laat de jongens zoo snel ze kunnen naar de boerderijen aan den zuidkant gaan. Het water neemt zijn weg zuidwaarts. Zij moeten het vee hoogerop brengen anders loopt het gevaar te verdrinken’. Het woei buiten vreeselijk en de wind gierde om de boerderij. De twee broers trokken hooge waterlaarzen aan en liepen den weg op. Ze kwamen na een korten tijd al weer terug. ‘Vader, wij kunnen er niet meer door. Het water stroomt al over den weg, het is pikdonker en wij kunnen niet meer zien waar de weg loopt en waar de poelen en de plassen zijn. Wij zouden kunnen verdrinken.’

‘Maar de menschen van de boerderijen aan de zuidzijde m o e t e n gewaarschuwd worden. Zie je het licht bij ze op?’ vroeg grootvader.

‘Geef den verrekijker eens.’

Vader keek door den verrekijker.

‘Het is er overal pikdonker.’

‘Schiet dan eens het vogelroer af om ze te waarschuwen.’

Het vogelroer, het geweer waarmede in den zomer de spreeuwen werden aan het schrikken gemaakt als zij in den boomgaard de kersen opaten, kwam uit de schuur te voorschijn. Het was door de vochtige lucht zoo gaan roesten, dat de haan niet meer overgehaald kon worden. Wat nu te doen?

‘Ze m o e t e n gewaarschuwd worden. Anders verdrinken de koeien en misschien zijzelf,’ zei grootvader.

‘Maar hoe ze te bereiken?’

‘Als wij den koster van de kerk maar konden bereiken. Die zou dan de noodklok luiden.’

‘De weg naar de kerk staat ook al geheel blank, vader.....’

‘Dan kunnen wij alleen voor hun behoud bidden’, zei grootvader, zijn pet afnemend en zijn handen vouwend.

‘Ik weet wat!’ riep Karel opeens uit.

‘Wel, onze padvinder wil een goede daad doen’, zei een der groote broers plagend.

‘Vader’, vroeg Karel een beetje verlegen, ‘als ik eens op mijn padvindershoren de signalen blies? Dat zouden ze misschien begrijpen’.

‘Hij heeft gelijk!’ riep grootvader. ‘God zendt uitkomst door een kind.’

In een wip was Karel naar boven en kwam met zijn horen de trap afgestormd. ‘Neen, jongelief’, zei vader, ‘ga mee naar boven, naar het dak. Dan zal het geluid verder dragen. En als de buren daar ver het niet hooren, dan zal de koster het zeker wel begrijpen.’

Zoo klommen de broers en daarna Karel het dakvenster uit. De oudste broer greep hem vast en zette hem ruiter te paard op het hooge dak.

‘En nu blazen, Karel!’ zei vader, zijn hoofd uit het raam stekend. Grootvader stond in zijn duffelsche jas beneden op het erf en keek naar zijn flinken kleinzoon op het dak.

Karel zette zijn horen aan den mond en blies zijn signalen. Hij begon met: ‘verzamelen’ te blazen. Het signaal klonk ver in den stillen nacht. Hanen ontwaakten en begonnen te kraaien. Koeien loeiden. Daarna blies Karel: ‘Houd op met vuren, houd op met vuren, houd op!’

Het was een goed signaal om ver over de landen te doen uitklinken. Maar op de zuiderboerderijen bleef men slapen.

‘Nog eens datzelfde signaal’, riep vader. En weer klonk door den stillen nacht het signaal op den horen: ‘Houd op met vuren, houd op met vuren, houd op!’

Vader tuurde door den verrekijker naar de boerderijen.

‘Steken zij al licht op?’ vroeg grootvader beneden angstig.

‘Neen, zij blijven slapen. Hij mocht wel blazen: ‘Houd op

met snurken, slaapkoppen. Blaas nog maar eens, beste jongen. Blijf maar doorblazen.' Weer blies Karel. Een der broers kwam naar boven.

'Vader, er is een gat in den dijk. Het water stroomt als een zee naar het zuiden. 'Blaas, mijn beste jongen, blaas!' riep vader.

'Zal ik het eens met de attaque probeeren?'

'Ja, doe dat.'

Nu blies Karel de attaque en wachtte even. Er klonk van verre een vreemd geluid.

'Wat hoor ik daar ver?' vroeg grootvader. 'Ik heb niet meer zulk een scherp gehoor als jelui.'

'Is dat niet Bruin van den koster?'

'Ja dat is een oud cavaleriepaard. Het zal antwoorden nu het de attaque hoort blazen.'

Inderdaad, nu klonk duidelijk het hinniken van het paard.

'Nogmaals de attaque!' riep vader. En weer klonken de tonen uit Karels horen. Hij zat dapper als een ruiter op het dak en zijn oudste broer steunde hem, zoodat hij zijn horen met beide handen kon vasthouden. Want het woei daarboven flink. Het paard van den koster hinnikte weer. Het was zeker uit den stal gebroken, want men hoorde het hinniken nu veel duidelijker. 'De koster is op!' riep vader, door den kijker turend. 'Er is licht in de pastorie opgestoken.' En spoedig daarna hoorden zij allen de eerste slagen van de noodklok. Ook de buren van de zuidhoeven waren nu eindelijk ontwaakt. Door den kijker zag men, dat zij licht hadden ontstoken.....

Den heelen nacht bleef men op de 'Waterhoeve' op. Moeder zette koffie en sneed boterhammen. Karel kreeg op elke boterham een vingerdikke snee klontjeskoek. Nu, dat had hij zeker verdiend. De eene goede daad is de andere waard. Tegen den morgen begon het water gelukkig te dalen. De boeren uit den omtrek stopten met zakken aarde het gat in den dijk. Vader reed te paard naar de buren. Karel mocht op een ander paard mee rijden. Hij had zijn padvindershoed op en zijn horen aan een koord om.

De buren van de zuidboerderijen vernamen nu eerst, dat de koster door de horensignalen van Karel was gewaarschuwd.

Zij hadden op het uiterste oogenblik het vee naar den hoogen weg kunnen drijven en zelf op het dak van hun hoeven den nacht doorgebracht. Zij zouden zeker met het vee verdronken zijn, zoo zij niet gewekt waren geworden.

De tranen kwamen vader in de oogen, toen hij de dankbaarheid van de geredde menschen zag.

Een paar weken later toen alle gevaar geweken was, vond een feest plaats. De burgemeester, de leider der padvinders, de geredde buren en al de boeren uit den omtrek waren aanwezig. Arend van Sas was ook van de partij en al de schoolkameraadjes.

Er werd taart rondgediend en er werd een glas eerewijn aangeboden. Toen hield de burgemeester een rede en prees Karel, den flinken horenblazer, die door zijn kloek optreden menschen en hun vee van een wissen dood had gered. Grootvader kreeg daarna het woord. Hij plaatste zijn bekend oud tabakskistje op de tafel en zeide: ‘Karel, mijn beste jongen. Flinke kleine padvinder. Nu zal ik nog maar eens tooveren. Maar er is geen Hokus, Pokus bij en ieder mag goed uit zijn oogen kijken.’ Toen deed grootvader het kistje open en eerst haalde hij er een zwaren zilveren ketting uit en daaraan hing een zilveren horloge.

Dat kreeg Karel ten geschenke. Er was een wijzerplaat op met vier en twintig cijfers en toen Karel de buitenkast openmaakte, stond van binnen gegraveerd:

> Aan mijn flinken kleinzoon Karel,
> Ter herinnering aan den nacht, waarop hij
> door zijn horensignalen het
> leven redde van een groot aantal
> menschen en hun have.

Allen juichten en klapten in de handen en zelfs Arend liet even een groot stuk roomtaart in den steek om te zeggen: ‘Van harte hoor. Zoo een kranigen leerling heb ik nog nooit gehad.’ En hij drukte Karel stevig de hand.